Horizon*taal*

Tweemaandelijks tijdschrift
23ste jaargang, 1992/3 (135)
mei-juni

ISSN 0772-540 X   Afgiftekantoor: ANTWERPEN X

Horizontaal – Tweemaandelijks tijdschrift, uitgegeven door de Vlaamse Esperantobond v.z.w., 23ste jaargang. Horizontaal is de voortzetting van *Esperanto Panorama.*

Redactie en administratie (België): Frankrijklei 140, 2000 Antwerpen, tlf. 03/234 34 00; (Nederland): Esperanto-Centrum Nederland, Riouwstraat 172, 2585 DW Den Haag.
Abonnementen: Gewoon abonnement: 400,– fr. in België, 22,– gld. in Nederland; vijfjarig abonnement: 1600,– fr. of 88,– gld.; levenslang abonnement: 10 000,– fr. of 550,– gld.
Rekeningen: Voor België 402-5510531-55 t.n.v. Vlaamse Esperantobond, Antwerpen; voor Nederland: postgiro rek.: 35893975 t.n.v. Esperanto-Centrum Nederland, Den Haag.
Redacteurs: Paul Peeraerts en Guido Van Damme.
Medewerkers: C. Declerck, P. De Smedt, I. Durwael, J.P. VandenDaele, A. Humet.
Verantwoordelijke uitgever: Paul Peeraerts, Frankrijklei 140, 2000 Antwerpen.
Horizontaal verschijnt de eerste van elke oneven maand.
Bijvoegsels bij *Horizontaal* worden slechts toegestaan als ze keurig gedrukt zijn en in onberispelijk Nederlands of Esperanto zijn opgesteld. De kosten veroorzaakt door het bijvoegen van het drukwerk worden gefactureerd.
Teksten voor publicatie moeten op de redactie toekomen op de 1ste van de even maand. De redactie houdt zich het recht voor ingezonden teksten, advertenties of bijvoegsels te weigeren of aan te passen. In geval van discussie beslist het Bestuur van de Vlaamse Esperantobond.

Wie Horizontaal *wil gebruiken om zijn Esperanto wat bij te spijkeren of er leesvoer in de Internationale taal in verwacht, komt in dit nummer aan zijn trekken: de uitleg bij de foto op het titelblad, een woordje van de voorzitter en de presentatie van een nieuwe CD en een tentoonstelling: liefst vier teksten in het Esperanto.*
Toch blijven de anderen niet in de kou staan, want ook in de Nederlandse teksten is er heel wat informatie te vinden. Zo start Christian Declerck een reeks artikelen waarin de bekendste „kunstmatige" talen worden gepresenteerd en waarin hij tracht te verklaren waarom uiteindelijk alleen het Esperanto erin is geslaagd om zich in leven te houden. Toch moet je die artikels niet beschouwen als propanda, het zijn objectieve, informatieve stukken met heel veel voorbeelden. Ongetwijfeld heb je er al je aandacht bij nodig wanneer je ze leest.
De teneur van het hoofdartikel, die je ook terug vindt in de rubriek „nazicht", behandelt de taaleenheid tussen Noord en Zuid (lees maar Nederland en Vlaanderen). Daarin blijken heel wat leemten te zitten, vooral in de „georganiseerde" samenwerking. Dat gewone mensen elkaar wel vinden, staat buiten kijf. Daarvoor hebben we natuurlijk het Esperanto niet nodig, maar het is meegenomen wanneer ook over de rijksgrens heen Esperantogroepen elkaar vinden. En elkaar vinden kan je ook met dit nummer, want je vindt er opnieuw de geactualiseerde lijst van contactadressen in. *gvd*

Sur nia frontpaĝo

Turkan moskeon en Berchem vizitis lokaj esperantistoj dum la malfermapordo-tago de antverpenaj moskeoj je la 26a de februaro 1992 ĵus antaŭ la komenciĝo de Ramadan.
La esperantistoj estis afable regalitaj post la prelego en la loka kafejo. Alex Humet interparolis kun la imano kiu bedaŭrinde parolas nur la turkan kaj kelkajn anglajn vortojn, kun la helpo de turka interpretisto. Interparolon ĉeestis ankaŭ la prezidantoj de la flandra kaj antverpena turka komunumoj. Rezulte de tiu vizito la antverpena klubo La Verda Stelo *okazigos turkan vesperon kun tipa regiona manĝo kaj prezento pri la turka komunumoj je la 12a de junio 1992.*
Frandemuloj kaj interesatoj aliĝu tuj! *ah*

Taalunie Samen sterk?

Onlangs kwam hij weer in 't nieuws, de Nederlandse Taalunie. Ik herinner me nog dat ik, toen hij werd opgericht, me afvroeg wat nu eigenlijk de bedoeling ervan was. Mij leek het een papieren en administratief monster dat weinig invloed zou hebben op de taal als dusdanig. Toch waren er heel wat taken die je aan de taalunie zou kunnen toevertrouwen. Laat ons even opsommen:

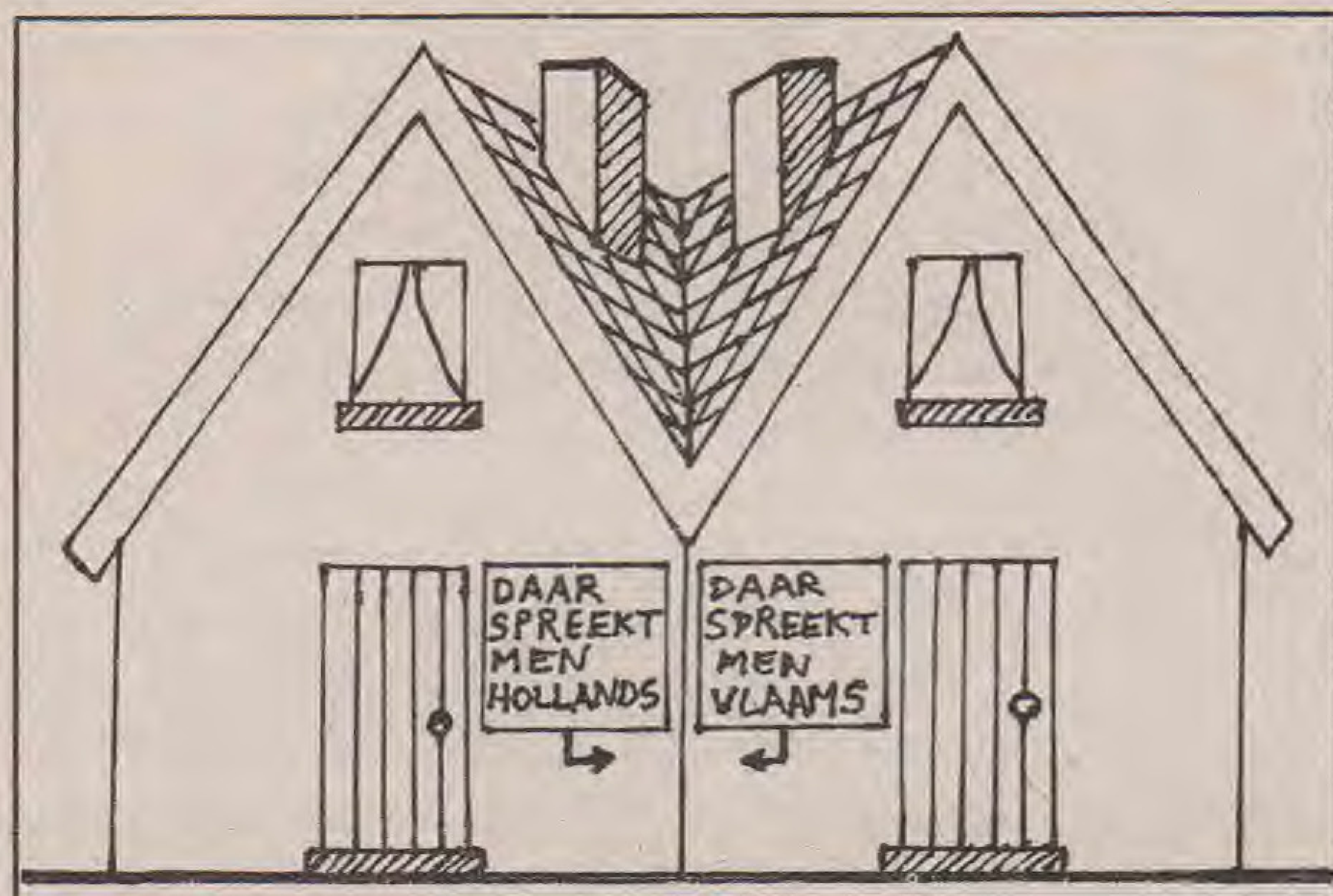
Opstellen van een (normatief) woordenboek, opstellen van een grammatica, inrichten van taalexamens (in binnen- en buitenland), instellen van literaire prijzen, van literaire en taalkundige wedstrijden, vastleggen van een (nieuwe) officiële spelling, vastleggen van het curriculum Nederlands voor het basis- en middelbaar onderwijs, oprichten van leerstoelen Nederlands in het buitenland... Kortom werk te over. En toch was de conclusie van de werkende leden van de taalunie zelf dat ze in de afgelopen tien jaar, in de eerste tien jaar, niet veel hadden uitgestoken. En inderdaad, telkens wanneer de Taalunie in het nieuws kwam, was het met een negatief beeld: niet levensvatbaar, doodgeboren, zonder levenskracht...

De vraag is waarom dat zo moet zijn en een verklaring is wellicht niet ver te zoeken.

Onlangs hoorde ik toevallig wat één van de aanleidingen tot het oprichten van de Taalunie was geweest. Aan een Vlaamse universiteit (mijn bron herinnerde zich niet precies welke) was een onderzoek opgezet van de bloemlezingen die in het voortgezet onderwijs in Nederland werden gebruikt. De resultaten daarvan waren voor Vlaanderen afschuwwekkend: de Vlaamse literatuur werd gereduceerd tot drie auteurs: Guido Gezelle (met één gedicht); Willem Elsschot (die altijd in Nederland heeft gepubliceerd); en Hugo Claus. Geef toe dat het geen flatterende behandeling is van de Vlaamse taalcultuur. Dat beeld diende verbeterd en de beste weg daartoe leek een intensere samenwerking op het gebied van de taalcultuur tussen Nederland en Vlaanderen.

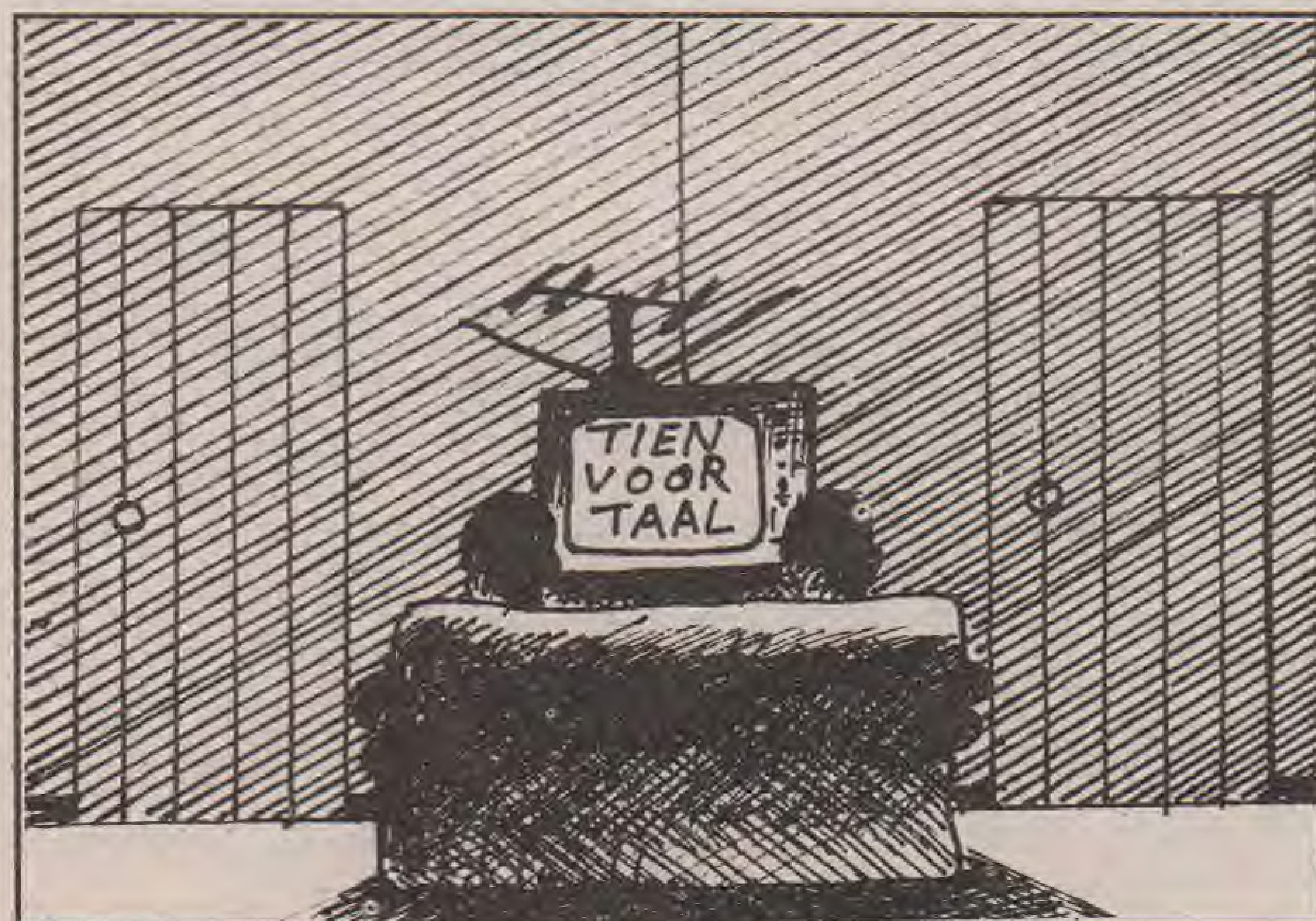
In dezelfde periode zette Jeroen Brouwers in Vlaanderen kwaad bloed met zijn uitspraak dat hij al de Vlaamse literatuur had herschreven. Voeg daarbij het latente ongenoegen van de Vlamingen wier taalvariant steeds en steeds opnieuw werd achtergesteld ten opzichte van een Noordelijke waarin zij maar al te vaak tekortkomingen en fouten herkenden. Vaak genoeg hoorde men in Vlaanderen dat „de Hollanders toch ook echt niet zo correct spreken". (Vaak stonden hen daarbij interviews met Johan Kruyff of andere voetbalsterren voor de geest.) Ook het verwijt dat het Nederlands in Nederland krioelt van de Engelse woorden terwijl de Vlaming voor elk Frans woord of elke hypercorrectie met de vinger werd gewezen, geeft blijk van deze onvrede.

Meteen is het duidelijk dat er voor de Taalunie een grote maar niet te onderschatten taak was weggelegd: de culturele taalband tussen Noord en Zuid verstevigen en wederzijds begrip bevorderen. Het heeft – tot nog toe – niet mogen zijn. Wellicht is veel te verklaren door het feit dat de verantwoordelijkheid ervoor bij politici werd gelegd. Inderdaad ligt de verwezenlijking van heel wat van de doelgebieden op het politieke vlak, en daar ko-

men staatsbelangen bij kijken. Het hogere, ideële belang moet daarvoor wijken.

Eén voorbeeldje maar: hoezeer het oprichten van leerstoelen in het buitenland ook één van de opdrachten kan zijn, de realisatie gaat altijd via politieke overeenkomsten die meestal niet gebeuren via het ministerie van cultuur, maar dat van buitenlandse zaken. De grotere alertheid van het Nederlandse ministerie en de laksheid van het Belgische leidden ertoe dat vrijwel alle buitenlandse leerstoelen door Nederlandse professoren worden bekleed... Vlamingen vallen niet uit de boot omdat ze als professor Nederlands onbekwaam zouden zijn, maar omdat ze geen politieke steun ontvangen en omdat de politieke samenwerking tussen Nederland en België (eventueel Vlaanderen – maar kampen we hier ook niet met een uitloper van onze communautaire problemen?) mank loopt. Theoretisch had de Taalunie hier regulerend moeten optreden, maar het hoeft niet te verwonderen dat een „zachte" instelling niet opkan tegen de harde politieke werkelijkheid.

Moeten we de toekomst somber inzien? Misschien die van de Taalunie wel, maar wie zal daarom treuren? Voor het mislukken van een betere integratie van Noord en Zuid hoeft men wellicht niet zo te vrezen. Grensoverschrijdend verkeer neemt alsmaar toe; de samenwerking tussen BRTN en Nederlandse zenders wordt frequenter; het aantal Nederlanders dat afstemt op goede Vlaamse programma's neemt blijkens reacties op de programma's ook toe – de tijd dat heel Vlaanderen afstemde op de Berend Boudewijnkwis is reeds lang geschiedenis. En tenslotte is er de Europese éénmaking. Wellicht zal die ons dwingen tot een betere verstandhouding onder het motto „samen sterk". Het valt te hopen dat onze politici daaraan durven meewerken en het opnemen voor onze taal in plaats van ze volledig over boord te gooien.

gvd

Esperanto kie – kien?

Post sia 100jara ekzisto, Esperanto ne plu estas iu kabineta projekto nek iu societa ludo de kelkaj revemuloj. Pro la nekreddebla sindediĉo de Zamenhof kaj kelkaj el la fruaj pioniroj Esperanto estis jam en la komenco de la jarcento plenkreska lingvo kun firmiĝanta socia bazo kiu estis kaj restis ĝia portilo.

Kvankam nenombrebla, la Esperanta komunumo havas ĉiujn kvalitajn trajtojn de matura **socia** unuo: homoj el plej diversaj sociaj tavoloj parolas ĝin, de laboristoj ĝis entreprenistoj, de lernejanoj ĝis universitataj profesoroj, de flegistoj ĝis kuracistoj. Tiu komunumo estas ligita per kelkcentoj da kluboj dise tra la mondo kie ĉiu komunumano estas akceptita, per cento da Esperantaj gazetoj, per komuna vojaĝado al kaj renkonto en kongresoj, per verva korespondado tra la kvin kontinentoj.

Ĉiujare okazas geedziĝoj inter esperantistoj, infanoj el diverslingvaj gepatroj estas edukitaj en Esperanto, anoncoj pri forpaso peras bedaŭrindan sed necesan sciigon.

La Esperanta komunumo havas propran literaturon kaj interesas scii ke la originala literaturo nun pli gravas en la evoluo de la lingvo ol la tradukita, kvankam literatura traduko estas unu el la argumentoj ade uzataj por Esperanto. Ke poezio estas la preferata genro, ĉefe de komencantoj, tion ni ne povas forgesi. Interesa fenomeno,kiu montras ke Esperanto estas lingvo kare akceptita kaj kun kiu la gelernantoj rapide sin identigas.

Post la 75a datreveno de la morto de Zamenhof je pasinta 14a de aprilo ni devas rigardi malantaŭen kaj kompari kun la nuno. Tiam ni povos bildigi al ni esperplenan kaj realecan estontecon. Se la unua jarcento pruvis la lingvon, la dua malfermos ĝin al pli larĝa uzantaro. Tie kaj tie ni trovas signojn pri pli profunda interesiĝo en la fenomeno kiu venas el neesperantistoj. Sciencaj rondoj naskiĝis en Ĉinio kune kun larĝamasa pertelevida instruado. Politika transnacia radikala partio anoncas ke *nun* estas la tempo por Esperanto; verduloj malkovras Esperantan verdon...

Nur kelkaj sed interesaj signaloj kiuj donas al ni la trankvilon por alfronti laborplenan venantan jarcenton, kiam per pli bona informiĝo de la esperantistoj, pli bona kaj efika instruado, kaj konscio pri la aparteno al transnacia homgrupo, ni sukcesos trarompi la barilon de miskompreno kaj situigi Esperanton en la loko por kiu ĝi estas destinita.

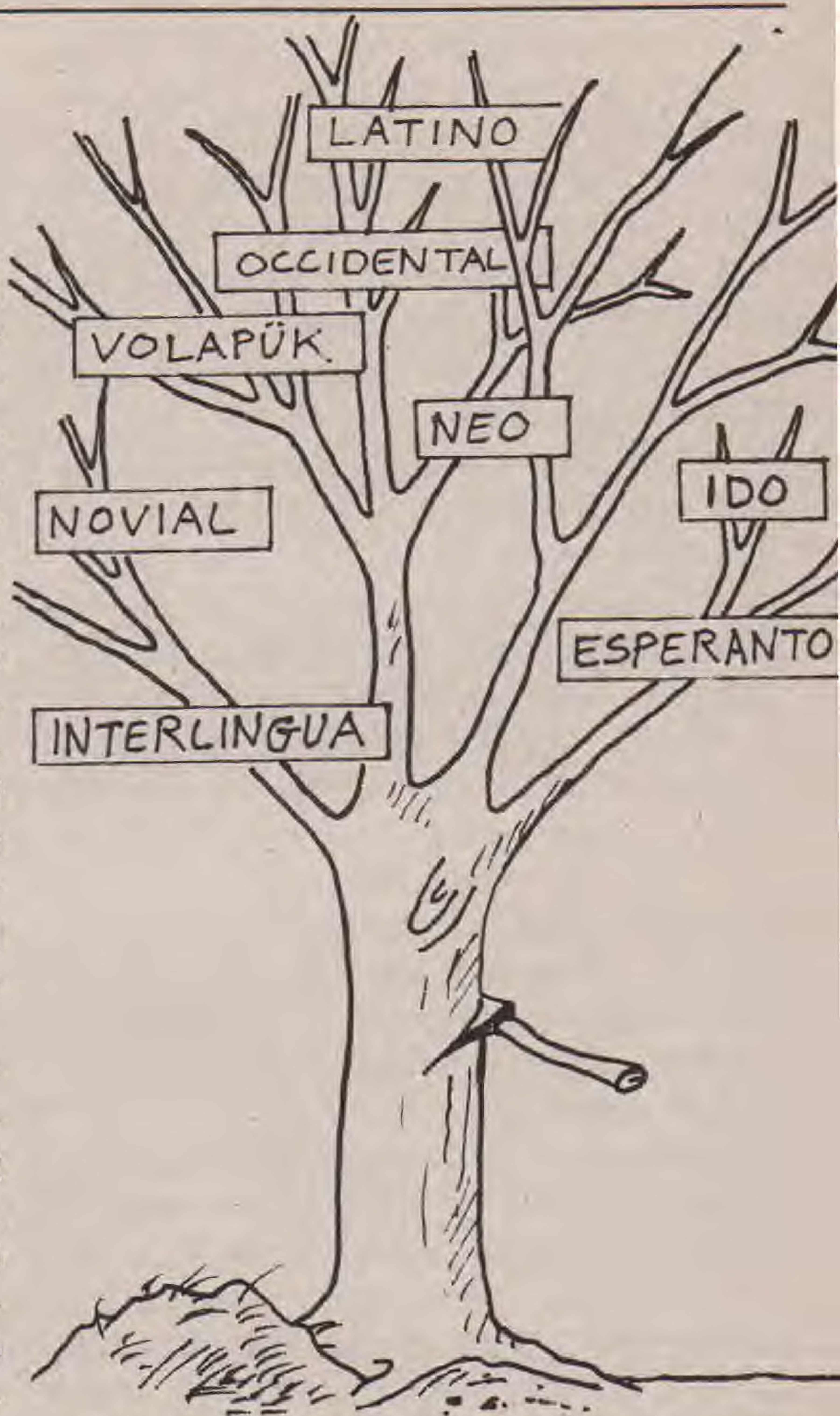
Alex Humet, prezidanto de FEL

SLEUTELGAT

Esperanto blijkt momenteel een eigenaardig toepassingsgebied te kennen. Toenemende internationale samenwerking brengt organisaties en bedrijven ertoe om gemeenschappelijke internationale kentekens, emblemen, lidkaarten enz. uit te geven. En dan rijst natuurlijk de vraag: „In welke taal zetten we onze slagzin erop?" Sommigen lossen het probleem op door Esperanto te gebruiken. Zo is de lidkaart van de natuurvrienden in het Esperanto gesteld, terwijl de Internationale Vereniging voor Politiediensten als slagzin heeft gekozen: *Servo per amikeco*. Jawel, in het Esperanto!

De bijl erin of handen af?

Vóór Zamenhof het Esperanto uitbracht, had hij zijn beginselen en de essentie van zijn taal uitgetest. Acht jaar lang experimenteerde hij, maakte vertalingen. Toen was de kern af. Maar de kous niet. Hij had de aanzet gegeven en het patroon, de eerste steken gedaan. Het verdere breiwerk, de uitbouw van de taal, liet hij wijselijk aan de gemeenschap over. De enkele fragmenten die van versies Oeresperanto overgebleven zijn, gelijken niet op het eindprodukt. Zamenhof heeft zijn veranderingen aangebracht vóór de publikatie, terwijl de andere ontwerpers na de uitgave van hun taal steeds weer nieuwe wijzigingen de wereld inzonden.

Ook nu nog duiken telkens weer taalhervormers op. Ze plegen zichzelf taalverbeteraar te noemen, maar nooit heeft zo'n nieuwe versie echt succes gehad. Esperanto is de eerste en enige neutrale taal die zo'n lange levensduur en een relatief grote verspreiding kent. Wat is de reden van dit welslagen en waarom mislukten andere projecten?

Het Esperanto (1887) is een plantaal, waar mogelijk zonder uitzonderingen, gebaseerd op internationaal taalgoed en van het type dat men „schematisch" noemt, in tegenstelling tot „naturalistische" hulptalen, die meer bij een bepaalde etnische groep, b.v. de Romaanse, aanleunen.

Toch heeft vóór Esperanto het Volapük een enorme opmars gekend, die evenwel 10 jaar later op niets uitliep, wat de idee zelf van een kunsttaal voor decennia in diskrediet bracht. Tenslotte zijn linguïsten zich toch voor het taalprobleem gaan interesseren. Veel nieuwe projecten rolden van de band, maar zelfs de beroemde Jespersen haalde met zijn Novial (1928) geen zege. Het Latino sine flexione (1903) van Peano werd door IALA (International Auxiliary Language Association) aanvaard en later opnieuw en opnieuw bewerkt tot deze commissie het Interlingua vrijgaf. Nagenoeg alle taalprojecten, ook die waaraan geruime tijd gesleuteld werd door een commissie, zijn uiteindelijk het werk van één man. Dit is ook het geval voor Ido (1907), de „linguo internaciona di la delegitaro", ontwerp van Louis de Beaufront, die er Esperanto ging verdedigen maar zijn eigen werk doordrukte, dat tot 1913

voortdurend „verbeterd" werd.

In onze volgende bijdragen zullen we twee schematische plantalen (ter vergelijking met Esperanto) even nader bekijken: Volapük (1880) van Johann Martin Schleyer en Neo (1961) van Arturo Alfandari; en een beschouwing maken van het verschijnsel „naturalistische taal" aan de hand van Occidental (1922) van Edgar de Wahl en Interlingua (1951) van Alexander Gode.

Waarom is honderden plantalen niet gelukt wat Esperanto wel gelukt is? Of, wat heet „verbetering"? Ido, een gewijzigd Esperanto, werd onder druk van „taalwetenschap" (1) voorzien van een spelling, een woordenschat en spraakkundige uitgangen die dichter bij het Latijn staan; (2) verrijkt met achtervoegsels die nochtans gemist kunnen worden en die het de nieuwkomer alleen maar zwaarder maken; (3) ontdaan van de accusatief, waardoor de taal aan soepelheid inboet en de rijke mogelijkheden, om poëzie naar de vorm goed te vertalen, verliest.

Vele Esperanto-woorden werden overgenomen, enkel de spelling veranderde: horlojo, mashino, chambro, yaro, voyo, dextra, jirafo, saja e (kaj) jentila rejo; maar andere heten internationaler te zijn: puero (knabo), parieto (muro), ucelo (birdo), stulo (seĝo), klozar (fermi), klimar (grimpi), omno (ĉio), qua (kiu), semper (ĉiam), quik (tuj), ipse (mem), acensilo (lifto), pekunio (mono), pedo-stroko (piedbato), kordio (koro), quar o quin pazi (kvar aŭ kvin paŝoj). Het oogt vreemd: k (inplaats van c) naast qu en x. En zijn dat verbeteringen? Oordeel zelf: kelka simpla vorti (kelkaj simplaj vortoj), mikra fresha ovi (etaj freŝaj ovoj), longa voyi (longaj vojoj); venez (venu), donez (donu); legar (legi), vidar, irar, kurar; unesma (unua), dek-e-duo (dek du); adheme (hejmen); die (tago), pos kelka dii (post kelkaj tagoj), Sundie, Lundie, Mardie; totjorne (tuttage); shuifisto (ŝuisto); sangifar (sangi), kronizar (kroni), motivizita (motivita), martelagar (marteli), distraktesar (distriĝi), deskurajeski (senkuraĝiĝi), me tradukabis (mi tradukis); famoza (fama), ruzoza (ruza), joyoze (ĝoje); skandaliva (skandala); polala (pola), postala (poŝta), aquala bestii (akvo-bestoj), gardenala (ĝardena) pordo, rejala (reĝa) palaco, kordiala (kora) saluto; puniso (puno), bruiso (bruo); shinko-tranchuro (ŝinko-tranĉo), vunduro (vundo), fumuro (fumo), expresuro (esprimo) – afgeleid van de werkwoorden: tranchar, vundar, fumar, expresar. Anderzijds duiden forto (fortulo), grando (grandulo) personen aan: la kompatindo! (de arme kerel).

C.D.

TELESKOOP

Een tijdje geleden zag ik een bestelauto van een wasserij, die trouwens in dit tijdschrift adverteert, met in groene letters de mededeling: ook een ECO-service (of iets van die strekking). Een mooi voorbeeld van een laconische verwarring: door de beknoptheid van de tekst wordt de interpretatie dubbelzinnig. Bedoelt men een ecologische (met groene (= natuurvriendelijke, zonder fosfaten) zeep?) of een economische (met minder energieverbruik?)... enkele jaren geleden zou die verwarring niet bestaan hebben. Zo zie je maar hoe taal verandert met de maatschappij.

Onomatopee... als brugtaal

Vrede is iets wat altijd tot de verbeelding van de mensheid heeft gesproken. Het is geweten dat ze niet zo gemakkelijk kan worden bereikt. Voor spotprenten en taalspel blijkt het woord nochtans heel dankbaar. Wat denk je van zinnetjes als: Wenste de wrede tyran vrede voor zijn volk? Hij aanvaardde de wrede vredesvoorstellen niet. Een wrede vredevorst... enz.
In het Esperanto blijkt vrede vooral via de weg van de klanknabootsing bereikbaar, zoals blijkt uit de strip (*bildstrio*) uit *Kontakto* 1985/3, p. 15, waarin het woordje *paco* (vrede) wordt uitgebuit om het geluid van een slag (pac', spreek uit pats) weer te geven. Maar is die klanknabootsing wel gelukt? Een slag in het aangezicht kan je misschien beter met „pets" weergeven. Niet getreurd! Dat kan in het Esperanto ook: pec' uit *peco* (stuk). En kijk hoe knap, hier blijkt de taal haar brugfunktie voor 100 % waar te maken, want ze leidt ons recht naar de Engelse vinding (een decenium* later!) waarin van de homofonie van de woordjes *peace* (vrede) en *piece* (stuk) gebruik wordt gemaakt om de Arabisch-Israelische vredesonderhandelingen (of zijn het toch wrede onderhandelingen) klinkend uit te beelden.
De parallel tussen beide cartoons leek ons frapant genoeg om ze in deze rubriek een ereplaats te geven.

Voetnoten
1. Decennium: op 1 jaartje zien we niet; het waarschijnlijke tijdsverloop tussen het moment van de vinding en de publicatie in een Esperantotijdschrift verantwoordt ongetwijfeld deze overdrijving.
2. Kwatongen zouden kunnen beweren dat het Esperanto beide woorden aan het Engels heeft ontleend en daarom dus enkel als tweederangs internationale taal in aanmerking kan komen. Toch mogen zij niet uit het oog verliezen dat de Engelse woorden op hun beurt op het Latijn (pax en pecus) teruggaan.

© 1992 SKELLEY—SAN DIEGO UNION

Voor beperkt gebruik

Woordenboeken komen altijd van pas, maar soms gebeurt het wel dat ze juist niet dat woord bevatten wat je zoekt; ofwel dat je moet zoeken als naar een speld in een hooiberg; ofwel dat juist de betekenisnuance die je nodig hebt niet wordt vermeld of niet wordt geïllustreerd zodat de betekenis je niet helemaal duidelijk wordt.

Om dat te verhelpen worden er vakwoordenboeken gepubliceerd. Die bevatten dan een hele reeks woorden — soms heel gewone — die worden verklaard in relatie met het specifieke vakgebied. De voordelen zijn duidelijk: de verklaring kan worden geconcentreerd op het vakgebied en het aantal woorden neemt sterk in aantal af en dat bevordert de snelheid waarmee je een woord kan vinden.

Misschien is het wat overdreven om *Juristentaal* en *Bestuurderstaal* „woordenboeken" te noemen. In elk van deze twee boeken zijn 1500 termen uit de respectieve taalvelden opgenomen, en misschien is dat aantal te klein om de term woordenboek te rechtvaardigen. Maar in ieder geval worden die 1500 termen duidelijk verklaard in een leesbaar stukje. Vaak ook worden ze geïllustreerd met actuele voorbeelden.

Over het nut van zulke woordenboeken hoeft er geen twijfel te bestaan. Rechtspraak en administratie staan erom bekend bol te staan van dure woorden en onbegrijpelijke termen als was het in hun belang dat de cliënt en burger niet wijsraakt uit hun mededelingen. In die zin zijn de boeken dus warm welkom... Maar in Vlaanderen zal dat welkom heel wat minder warm zijn dan in Nederland. Wat blijkt immers: de uitgave is een Nederlandse uitgave, door een Nederlandse auteur, via Nederlandse kranten samengesteld... met als gevolg dat het „Nederlands" wat ze bevatten uitsluitend Noordnederlands is. Bij *Juristentaal* is dat niet zo opvallend en niet zo erg, omdat vele termen toch ook in Vlaanderen gangbaar zijn. Alleen bij sommige staatafhankelijke instellingen (zoals bijvoorbeeld bedrijfsvormen) blijven de Vlamingen in de kou staan. Bij het staatkundig woordenboek is het echter veel erger: politieke partijen, sociale wetgeving (werkeloosheid, pensioen, ziekte en invaliditeit...), regeringsorganisatie enzovoort zijn enkel gebaseerd op de situatie in Nederland. Over de situatie in Vlaanderen wordt met geen woord gerept. Eén voorbeeldje: ik vond het woord „appaiseren" (verzoenen); maar het woord „pacificatie" met ongeveer dezelfde betekenis, even vreemd, maar in België erg frequent, denk aan de „pacificatie tussen de gemeenschappen", heb ik vruchteloos gezocht.

Misschien is mijn conclusie te hard, maar eens te meer blijkt uit deze uitgave een miskenning, of toch minstens een grove veronachtzaming van de Nederlandssprekenden in Vlaanderen. Het zou dan ook aangewezen zijn vanwege de uitgevers de titel van de boeken te veranderen in *Bestuurderstaal in Nederland* en *Juristentaal in Nederland* en af te zien van de verspreiding van deze werken op de Vlaamse boekenmarkt. Aangenamer zou nochtans zijn indien de uitgeverij zich ertoe zou verbinden in de toekomst ook aandacht te besteden aan het Nederlands in Vlaanderen, misschien komt er dan eindelijk iets terecht van een ware samenwerking, misschien komt er in Nederland dan eindelijk wat meer besef dat men in Vlaanderen echt ook wel Nederlands spreekt en hoef je niet meer te horen — zelfs in kringen van esperantisten — „jullie komen wel uit België maar wij kunnen jullie toch verstaan."

gvd

Ontaal of toch taal? Blasfemologie.

La sankta akuzativo turmentu vin ĉiam!

Ik hoorde, nog niet zo lang geleden, een bekend Esperanto-leraar publiekelijk voor een microfoon, tot een internationaal gezelschap, beweren dat de accusatief voor Vlamingen niet te leren noch toe te passen is. Hij was, en is, erg consequent, want hij plakt een „n" aan 90 % van de onderwerpen in inversie-zinnen. Waarschijnlijk stond er aan zijn wieg een boze fee die de verwensing van ons motto mompelde. (Dat de heilige accusatief u gedurende heel uw leven moge kwellen!)
Elke taal heeft verschillende registers en het Esperanto vormt daarop geen uitzondering. Baghy, Engholm, Schwartz en Rossetti zijn door het aanpassen van stijl- en woordgebruik meesters in het nauwkeurig aangeven van het sociaal en intellectueel niveau van de karakters die in hun werk optreden. In *Kredu min, Sinjorino* (Geloof me maar, „madammeke"!) van Rossetti kan men prachtige voorbeelden van hoogstaande scheldpartijen vinden.
Er verscheen meer dan één verzamelwerkje van woorden en uitdrukkingen op 't gebied van verwensingen, scheldwoorden, taboewoorden en idiotismen. Een vrij recent komt van Renato Corsetti en heet *Knedu min, Sinjorino* (Kneed me maar, „madammeke"!). De gelijkenis in de auteursnamen is toevallig, die van de titels van beide werkjes niet! De uitdrukkingen en verwensingen in dat boekje zijn niet uit de literatuur gehaald, maar komen uit het dagelijks leven. Ze werden slechts opgenomen indien de auteurs ze hadden horen gebruiken door minstens twee esperantisten van verschillende nationaliteit. Een actief esperantist zal er dan ook, tot zijn verwondering of ontzetting, dingen in vinden waarvan hij oprecht geloofde dat hij er de enige, originele vinder, rechtmatige bezitter en toepassende gebruiker van was.
Vooral in het skatologische en aanverwante gebruikt elke taal nogal wat eufemismen, omschrijvingen of vervormingen. Woorden zoals „penis" worden vermeden, ze dragen een chloroform-geur. Het Esperanto vormt daarop geen uitzondering. In het woordenboekje vinden we niet minder dan honderd bruikbare en gebruikte uitwijkmogelijkheden.
De erotische literatuur in het Esperanto begon reeds zeer vroeg en werd soms geschreven door eminente auteurs, zij het onder schuilnaam. Ze kende dezelfde evolutie als die in de nationale literaturen, maar trad wel vroeger uit de schaduw. De sonnetten van Peter Peneter, verzameld in *Libro de Amo* (Boek van de Liefde) deden bij hun verschijnen heel wat stof op waaien, maar worden vandaag als braaf ervaren. *Kruko el Bervalo* is door vele esperantisten gekend als een verzameling van niet-stichtelijke grapjes met mooie illustraties, maar vooral met titels die stevig geworteld zijn in de Esperanto-cultuur, zoals verzen (wel enigszins uit hun verband gerukt) uit de hymne en verwijzingen naar titels van klassiekers. Wie een grote nood aan „variatie" voelt, kan nu ook terecht bij onze boekendienst.
De Duitse Esperanto-jeugd richtte tijdens haar 15de internationale jaareindebijeenkomst een werkgroep op voor „vergelijkende blasfemologie" (Vloekkunde) en publiceerde daarover een rapport. Dit alles werpt geen smet op de taal maar bewijst integendeel dat Esperanto een levende taal is, waarin elk normaal gezin (en eventueel ook de niet-normale) aan zijn trekken komt.
pds

Tutmonda muziko

nova kompakta disko en Esperanto

Sufiĉe multaj kantistoj, ĉefe amatoraj, ekzistas en la Esperanto-komunumo kompare al ĝia grandeco. Italaj Marĉela kaj Ĝanfranko, svisa Oliver Tzaut, hungara Feri Floro, bulgara Veselin Damjanov, usona Alberta Casey por ne mencii multajn aliajn.
Ankaŭ kelkaj profesiaj kantistoj estis allogitaj de la Internacia Lingvo. Ni memoru francan Max Roy Carrouges kun sia „Esperanto kaj Libereco" de 1982, la beleg-voĉan kanadan Joelle Rabu kun „Passport" de 1987, la nederlandan Rob De Nijs kiu verkis kaj kantis „Unu mondo, unu lingvo" en 1989, nun bedaŭrinde elĉerpita, la samlandan grupon Kajto kiu nun turneas ankaŭ Esperante apud sia propra nederlanda popola repertuaro...
Rainer Conrad estas germana rok-komponisto kaj kantisto kiu nun ankaŭ estis tuŝita de la Esperanta muzo. Per instigo de Gunter kaj Claudia Koch, kiuj ideis, konceptis, organizis kaj realigis la produktadon, Rainer Conrad prezentas nun en kompakta disko kaj muzikkasedo 11 el siaj komponaĵoj en Esperanto.
Libero, amo, muziko, Esperanto, ekologio, kontraŭmilitemo, soleco... jen la temoj kiujn Conrad verkis en moderna rokstilo kiu plaĉos al larĝa aŭskultantaro.
Dek unu homoj kunlaboris: de bonega tradukisto Eckard Bick kiu malkovras novajn eblecojn de Esperanto por la rokmuziko, ĝis la voĉoj de itala Enzo Picone, Rainer Conrad mem kaj la neforgesebla Karin Rossow, kiu iam memorigas pri la rok-stelulino Nina Hagen.
Neforgesenda disko, kiu foje pensigas pri la bedaŭrinde nekonata Esperanto rok-opero „Destin'" far sovetia komponisto V. Soroka en 1990, nelonge antaŭ la falo de Sovetio... Unuiĝinta Germanio,espereble la nova bonkvalita kompakta disko ekfuroros inter la esperantistoj.
Aĉetebla ĉe FEL. ah

Altvalora foto-ekspozicio

Fridrich Zöld estas ĉeĥa hobia fotisto kaj esperantisto kiu ekspozicias en Gent. Li iĝis membro de fotoklubo en 1970 kaj pro la akiritaj rezultoj en diversaj regionaj ekspozicioj, li iĝis membro de la Departementa Kultura Fakkonsilio pri Fotoj, Kino kaj Artaj Kreaĵoj. En1974 li akiris diplomon en la kvarjara lernejo de arta fotado. Malgraŭ la rekono, kiun li rikoltis, la oficiala ĉeĥa kulturpolitiko tute ne apogis lin. Ĉiumaniere oni malhelpis lin ekspozicii en eksterlando: ĉu pro lia kontraŭ-komunismo; ĉu pro lia hungara deveno; ĉu pro lia firma kredo je Dio? Tion ne eblas scii.
Zöld aplikas diversajn teknikojn. Liaj fotografikoj estas kombinaĵoj de konataj fototeknikoj kaj fotokemiaj procedoj. Tiel naskiĝis serioj de fotografikaj cikloj kiuj portas profunde pensigan enhavon: por nur mencii du: *La Universo* kaj *Makrokaj mikromondoj*. La aplikado de fotografiaj kaj diversaj belartaj teknikoj, kiuj reciproke sin fortigas (ekzemple fotografado kaj oleopentrado) rezultigas interesajn kreaĵojn.
De la 40 artaĵoj prezentitaj en la genta ekspozicio evidentiĝas ke por la artisto la plej gravaj temoj estas „Tero", „Universo" kaj „Homo vivanta en ĝi".
Dum la totalismo reĝimo estis ekstreme malfacile apliki kaj prezenti la artajn stilojn kaj la filozofion, kiujn karakterize reprezentas Zöld. Sed tiu ĉi ekspozicio en Gent pruvas ke ili ekzistas, spite al ĉio!

contactlens

In de hier volgende lijst vindt U alle contactpersonen met adres en telefoonnummer bij wie U nadere informatie over het Esperanto en het clubleven kunt inwinnen.

AALST

Esperantogroep *La Pioniro*
Inlichtingen: Erik D'Hondt, Wilgstraat 25a, 9320 Erembodegem, tlf. (053) 77 44 97; Hugo Dossche, Asserendries 103, 9300 Aalst, tlf. (053) 70 17 89.
Bijeenkomsten: de laatste dinsdag van de maand in Cultureel Centrum „De Werf", Molenstraat 51, 9300 Aalst, 4de verd., zaal 4.

ALKMAAR

NEA-sekcio
Inlichtingen: F. Bakker-Kroon, Meester Quantplein 2, 1862 GB Bergen, tlf. (02208) 45 82.
Bijeenkomsten: de derde maandag van de maand.

ALMELO

Esperantogroep Almelo (Holten-Markelo-Lochem)
Inlichtingen: G.C.A.M. Dercks, Ootmarsumsestraat 47, 7607 AX Almelo, tlf. (05490) 19 403.
Bijeenkomsten: 2de woensdag van de maand op wisselend adres.

AMERSFOORT

NEA-sekcio
Inlichtingen: W.P. Roelofs, Vosseveldlaan 16, 3768 GM Soest, tlf. (02155) 154 73.

AMSTERDAM

FERN-sekcio en FLE-sekcio 4
Inlichtingen: J. Hardeveld, Ruimtevaartlaan 33, 1562 BA Krommenie, tlf. (075) 28 70 18.
Bijeenkomsten: AKKE-conversatiebijeenkomsten laatste dinsdag van de maand om 20.30 u. in het Centraal Station, laatste deur op het eerste perron (oostzijde, 2b, met uithangbord ASSV) in, op de derde verdieping. Iedere dinsdag 19.30 tot 20.30 voor beginners; 20.30 tot 21.30 voor gevorderden.

ANTWERPEN

Koninklijke Esperantogroep *La Verda Stelo*, v.z.w.
Inlichtingen over Esperanto: tlf. (03) 234 34 00 (kantooruren) of 440 30 92 ('s avonds).
Bijeenkomsten: Esperantocentrum, Frankrijklei 140, 1ste verdieping, elke vrijdag om 20.00 u. Het lokaal is open vanaf 18.30 u.

Vlaamse Esperantobond v.z.w.
Frankrijklei 140, 2000 Antwerpen, tlf. (03) 234 34 00 (antwoordapparaat van 18.00 u. tot 9.00 u. en op vrije dagen). Fax (03) 233 54 33. Bezoek liefst na afspraak.
Cursussen: cursus voor zelfstudie *Esperanto Programita* (met platen of cassette én woordenboek) te verkrijgen tegen 1495 fr.
In de boekendienst zijn een groot aantal Esperanto-titels voorradig. Andere Esperanto-boeken kunnen er worden besteld. Toegankelijk tijdens de kantooruren of op vrijdagavond.

ARNHEM

NEA-sekcio
Inlichtingen: R.J.W. Poort, Sellersmaat 60, 6903 XM Zevenaar, tlf. (08360) 337 90.

BERINGEN

Esperantogroep Beringen
Inlichtingen: G. Rombaut, Zandhoefstraat 156, 3583 Paal, tlf. (011) 42 80 20.
Bijeenkomsten: elke eerste vrijdag van de maand om 20 uur in "Trefpunt", Koerselse steenweg 1, Beringen.

BEVERWIJK

Esperantogroep *Stelrondo*
Bijeenkomsten: 2de woensdag van de maand om 20.00 uur, t.h.v. mevr. N. Moerbeek-Bartels, Zwaansmeerstraat 48, 1946 AE Beverwijk, tlf. (02510) 310 79.

BRUGGE

Brugse Esperantogroep *Paco kaj Justeco*
Inlichtingen: G. Maertens, Prins Leopoldstraat 51, 8310 St.-Kruis-Brugge, tlf. (050) 35 49 35.
Bijeenkomsten: hebben plaats in het "Hof van Watervliet", Oude Burg 27, 8000 Brugge, donderdag van 20.00 tot 22.00 uur. (1ste en 3de: gespreksronden; 2de en 4de werkvergadering). Zaterdagmorgen van 1 oktober tot einde maart van 10.00 tot 11.30 cursus.

BRUSSEL

Brusselse Esperantogroep
Inlichtingen: Emile Van Damme, Albert-I-straat 44, 1703 Schepdaal, tlf. (02) 569 17 83.
Bijeenkomsten: iedere woensdag van 18.15 tot 19.45 uur, Kortenberglaan 66, 1040 Brussel (1ste verdieping).

Belga Esperanto Fervojista Asocio
Inlichtingen: L. De Sutter, Kersbeeklaan 90, 1190 Brussel, tlf. (02) 332 08 68.
Bijeenkomsten: van oktober tot april om de veertien dagen van 13.30 tot 16.00 gewone vergaderingen rond diverse thema's (lezingen, diavertoningen, ...) in het Esperanto; in de voormiddag van 10.00 tot 12.00 cursussen op drie niveaus.
Alle activiteiten hebben plaats in de lokalen van de Algemene Directie van de NMBS (ingang Onderwijsstraat 159), 1070 Brussel (Brussel Zuid) (op 150 m van het Zuid-Station).
Voor gedetailleerd programma zie ons tweemaandelijks tijdschrift *Internacia Fervojisto/Belga Fervojisto.*

DEN HAAG

Esperanto-Centrum Nederland (ECN)
Inlichtingen: Riouwstraat 172, 2585 HW Den Haag, tlf. (070) 355 66 77 (werkdagen van 10.00 tot 15.00 uur).
Nationaal informatie-centrum
Cursussen:
- schriftelijke cursussen (voorbereidend op Elementa Ekzameno).
- cursus voor zelfstudie.

Internationaal Esperanto-Instituut (IEI)
Inlichtingen: Riouwstraat 172, 2585 HW Den Haag, tlf. (070) 355 66 77 (werkdagen van 10.00 tot 15.00 uur).
Internationaal coördinatie-centrum voor de lerarenopleiding volgens de Cseh-methode.
Boekendienst: verkoop van nieuwe en gebruikte boeken.

NEA-sekcio
Inlichtingen: Th.J. van Woerden, Erasmusplein 59, 2532 RD Den Haag, tlf. (070) 380 27 86.
Bijeenkomsten: de 2de en 4de woensdag in het Esperantohuis, Riouwstraat 172, steeds van 14.00 tot 16.00 u., behalve in de maanden juni t/m augustus.

TANEF *(Naturamikoj esperantistaj)*
Inlichtingen: G. van der Horst, Hengelolaan 1158, 2544 GT Den Haag, tlf. (070) 366 65 47.
Bijeenkomsten: elke 1ste maandag van de maand in het "Nigrotje", Maarseveensestraat 2.

DEN HELDER

Esperantoclub Den Helder
Inlichtingen: K.J. Klein, Rijnstraat 203, 1784 BZ Den Helder.
Bijeenkomsten: de 1ste en 3de maandag van de maand in het clublokaal, Koningsstraat 115 (boven).

DEURNE

TANEF
Inlichtingen: E. Spitaels, tlf. (03) 658 74 20.
Bijeenkomsten: elke derde woensdag om 20.00 uur in het "Bisschoppenhof", Spanhovestraat, 2100 Deurne.

DEVENTER

NEA-sekcio
Inlichtingen: J.S. Douma, Rembrandtkade 177, 7412 HL Deventer, tlf. (05700) 183 04.
Bijeenkomsten: de 2de en 4de woensdag.

DIEMEN

Internacia amikeco
Inlichtingen: FLE, Vlasdonk 1, 1112 JD Diemen, tlf. (020) 90 90 94.

EDEGEM

Inlichtingen: I. Durwael, P. Gilsonlaan 5, 2650 Edegem, tlf. (03) 440 30 92.

EINDHOVEN

Esperantoclub Eindhoven
Inlichtingen: R. Bossong, Floraplein 23, 5644 JS Eindhoven, tlf. (040) 11 41 62.
Bijeenkomsten: de 3de woensdag om 20 uur in het Aktiviteitencentrum "Henriette Roelants", Keldermanstraat 43 A.

ENSCHEDE

NEJ-sekcio *Ege*
Inlichtingen: De Vluchtestraat 1-402, 7423 BE Enschede, tlf. (053) 33 26 40.

GENK

Esperantoclub Genk
Inlichtingen: M. Habex, Gildel. 27, 3600 Genk. tlf. (011) 35 95 42.
Bijeenkomsten: Cultureel Centrum (zaal 2 of 7), Dieplaan 2, 3600 Genk, elke dinsdag om 19.30 uur. Tlf. (011) 35 39 11 (toestel 520).

GENT

Gentse Esperantogroep *La Progreso*
Inlichtingen: Katja kaj Arpad Lödör, Peter Benoitlaan 117, 9050 Gentbrugge, tlf. (091) 30 16 77.
Bijeenkomsten: iedere maand bestuursvergadering (datum wordt onderling overeengekomen), iedere 4de vrijdag gewone clubvergadering in de Bibliotheek van Ledeberg, Driesstraat 99.

GRONINGEN

NEA-sekcio
Inlichtingen: Esperantocentrum, Peizerweg 68-47, 9726 JM Groningen, tlf. (050) 18 31 42.
Bijeenkomsten: in het wijkgebouw Helperkerk, Waldeck Pyrmontplein 13, tlf. (050) 26 00 49.

NUFARO (Afd. Groningen van de Nederlandse Esperantojeugd)
Inlichtingen: Coranthijnestraat 69, 9715 RG Groningen, tlf. (050) 77 59 54.

HAARLEM/HEEMSTEDE

NEA-sekcio *Komprenado faras pacon*
Inlichtingen: C. Duivenvoorden-Kors, Kamerlingh Onnesstraat 40, 2014 EM Haarlem, tlf. (023) 24 57 13.

HALLE

Esperantogroep Halle
Inlichtingen: Jan Devillé, Uylenbroeckstraat 127, 1500 Halle, tlf. (02) 356 45 17; Renée Ost, tlf. (02) 356 80 54.
Bijeenkomsten: elke donderdag van 19.30 tot 21.30 u. in de wijkschool "Wolvendries", Ninoofsesteenweg 565.

HASSELT

Esperanto Hasselt
Inlichtingen: M. Aerts, Lazarijstraat 122, 3500 Hasselt, tlf. (011) 25 34 67.
Bijeenkomsten: Cultureel Centrum, Kunstlaan 5, om 20.00 u.

HELMOND

NEA-sekcio
Inlichtingen: Y. van Zwol, Peelhof 86, 5709 BN Helmond, tlf. (04920) 107 04.
Bijeenkomsten: elke eerste en derde maandag van de maand.

HILVERSUM

FLE-sekcio
Inlichtingen: M. Dee-Tervooren, J. Catsstraat 10, 1215 EZ Hilversum, tlf. (035) 21 27 17.

NEA-sekcio "Dreves Uitterdijk"
Inlichtingen: A.J. Middelkoop, Jonkerweg 11, 1217 PL Hilversum, tlf. (035) 24 33 20.

HOUTHALEN

Houthalense Esperantogroep

Iedere 2de maandag van de maand gewone clubvergadering in het Cultureel Centrum: „De Drij Berlengs", boven de gemeentelijke bibliotheek, Vredelaan 36, Houthalen-centrum. Programma's beginnen om 20.00 uur, gevolgd door cursus voor beginners.
Inlichtingen bij Alfonsa Lijnen, Grote Baan 156, 3530 Houthalen, tlf. (011) 52 20 74.

KALMTHOUT

Esperantogroep *La Erikejo*
Inlichtingen: M. Storms, Douglaslaan 14, 2950 Kapellen, tlf. (03) 666 83 19.
Bijeenkomsten: elke derde donderdag in restaurant Cambuus, Heidestatieplein 10, 2920 Heide-Kalmthout, telkens om 20.00 u, tlf.: (03) 666 42 58.

KAPELLE

Zelanda Esperanto-grupo
Inlichtingen: Sally en Dies Krombeen, Juffersweg 4 B, 4421 JB Kapelle, tlf. (01102) 415 63. Bij afwezigheid: Rie en Kees Dentz, Karel Doormanplein 21, 4335 GC Middelburg, tlf. (01180) 148 34.

KNOKKE

Inlichtingen: A. Marmenout, Helmweg 7, 8300 Knokke-Heist 1, tlf. (050) 60 55 35.

KORTRIJK

Koninklijke Esperantogroep *La Konkordo*
Inlichtingen: Jan Hanssens, Meiweg 23, 8500 Kortrijk (correspondentieadres), tlf. (056) 21 31 06 en Jean-Pierre Allewaert, Tarwelaan 10, 8500 Kortrijk, tlf. (056) 20 07 96.
Bijeenkomsten: clubavonden voor iedereen, iedere 4de vrijdag om 19.00 uur in het Cultureel Centrum "Oude Dekenij", Kortrijk.
Bibliotheek met Esperanto-fonds: gelegenheid tot bezoek na afspraak met C. Vanbiervliet, Oudenaardsesteenweg 158, 8500 Kortrijk, tlf. (056) 22 00 11 of J. Hanssens.

LEEUWARDEN

NEA-sekcio
Inlichtingen: Y. Weidema, Goutumerdijk 18, 9084 AE Goutum, tlf. (058) 88 26 10.
Bijeenkomsten: donderdag om de veertien dagen om 15 u. in het Doopsgezind Centrum, Ruiterkwartier 173, Leeuwarden.

LEUVEN

Esperanto 2000 v.z.w.
Inlichtingen: Bert Vanhoven, Boerenkrijglaan 20, 3120 Tremelo, tlf. (016) 53 58 92.
Bijeenkomsten: "Vespero 2000", de tweede woensdag van de maanden september tot juni telkens om 19.30 u. in het Cultureel Centrum "Romaanse Poort", Brusselsestraat 63 (bij het ziekenhuis).

LIMBURG

Contactadressen: Albert Claesen, Zonnebloemstraat 13, 3590 Diepenbeek, tlf. (011) 32 36 03 en Jos Vandebergh, Ambachtstraat 39, 3530 Houthalen-Helchteren, tlf. (011) 52 29 02 (kantoor).

MIDDELBURG

Zie Kapelle.

MORTSEL

Inlichtingen: J. Bovendeerd, Meidoornlaan 42/2, 2640 Mortsel.

NIJMEGEN

Esperantoclub Zamenhof
Inlichtingen: G.H.M. Wulfers, Lindanusstraat 16, 6525 PV Nijmegen, tlf. (080) 55 15 05.
Bijeenkomsten: de 2de en 4de woensdag om 20 u. in de zaal van het dienstencentrum, P. Eijmardweg 27.

NEJ-sekcio *Nimfeo*
Inlichtingen: Jacob Canisstraat 2, 6521 HL Nijmegen, tlf. (080) 22 26 95.
Bijeenkomsten: de eerste woensdag van de maand.

OOSTENDE

Esperantoclub *La Konko*
Inlichtingen: A. D'Hulster, Paul Michielslaan 10, 8400 Oostende, tlf. (059) 80 06 95; R. Wylleman, August Vermeylenstraat 65, 8400 Oostende, tlf. (059) 50 27 08.
Bijeenkomsten: "Den Anklap", Leffingestraat 85, 8400 Oostende.

ROTTERDAM

FLE-afdeling 2
Inlichtingen: J. Quispel, Maarland 4, 3075 JV Rotterdam, tlf. (010) 419 82 01.
Bijeenkomsten: op woensdag in De Phoenix, Hulkestein 68 (metro "Slinge", bus 70-77, halte "Larenkamp" en "Slinge"). Samenkomst om 14.00 uur, het lokaal is toegankelijk vanaf 13.30 uur; de SAT-ochtenden: 1ste zondag van de maand, 10.30 u., zelfde lokaal.

Esperantogroep *Merkurio*
Inlichtingen: P. Schuil, Viskaarweg 145, 3192 DM Hoogvliet, tlf. (010) 416 14 49.
Bijeenkomsten: 1ste en 3de woensdag om 19.45 u. in het hoofdkantoor van de UEA, Nieuwe Binnenweg 176, 3015 BJ Rotterdam.

SAT-rondo
Inlichtingen: W. v.d. Blink, Almstein 133, 3085 NC Rotterdam, tlf. (010) 480 69 64.
Bijeenkomsten: SAT-ochtenden cfr. supra.

TERNEUZEN

Zeland-Flandruja Esperanto-Grupo
Inlichtingen: Det Koning, Van Speykstraat 19, 4535 BN Terneuzen, tlf. (01150) 946 70; Jan den Toonder, Axelstraat 6, 4537 AJ Terneuzen, tlf. (0150) 133 33.
Bijeenkomsten: elke donderdag cursus en bespreking activiteiten.

TIENEN

Inlichtingen: B. Boon, Merelhof 8, 3300 Tienen, tlf. (016) 81 52 46.

TILBURG

Esperanto Tilburg
Inlichtingen: H. Appelo, Montfortanenlaan 100, 5042 CX Tilburg, tlf. (013) 68 04 73.

TURNHOUT

Inlichtingen: G. Duyck, Het Bergske 35, 2360 Oud-Turnhout, tlf. (014) 42 48 08.

UTRECHT

Inlichtingen: dhr. Punt, Maniladreef 73, 3564 JB Utrecht, tlf. (030) 61 69 67.

WEERT

NEJ-sekcio *Lonicero*
Inlichtingen: Tromplaan 4, 6004 Weert, tlf. (04950) 212 51.
Bijeenkomsten: iedere tweede dinsdag.

WIJLRE

Esperantogroep *Marnolando*
Inlichtingen: Tienbundersweg 38, 6321 CR Wijlre, tlf. (04450) 12 48.
Bijeenkomsten: vrijdag om 20.00 uur in ons eigen clubhuis, Tienbundersweg 38; programma zie ons plaatselijk informatieblad.

WILDERT

Inlichtingen: Jachthoornlaan 20, 2910 Essen-Wildert, tlf.: (03) 667 57 70 of 321 23 06.

ZAANDAM

Esperantocentrum
Inlichtingen: Postbus 433, 1500 EK Zaandam, tlf. (075) 16 69 31.

ZEIST

NEA-sekcio
Inlichtingen: C.H. Romijn-Born, Dr. S. Jacoblaan 28, 3707 VK Zeist.

De teksten met de gegevens over de programma's van de clubs moeten op de redactie toekomen voor 1 juni 1992.
De publikatie van redactionele teksten gebeurt gratis. Voor advertenties raadplege men het Esperantocentrum te Antwerpen.

AALST

La Pioniro

Onze gewone maandelijkse clubvergaderingen vinden plaats elke laatste dinsdag van de maand, om 20u00 in het Cultureel Centrum "De Werf" (4de verd., zaal 4), Molenstraat 51, Aalst. Tijdens diezelfde avonden kan men, vanaf 19u00, deelnemen aan lessen en/of conversatie-oefeningen ter bevordering van een vlot, praktisch taalgebruik. Inlichtingen: Mari-Roza De Wolf, Hoveniersstraat 92, 9300 Aalst, tlf. (053)78 82 69.

zaterdag 16 mei: Busuitstap: Historisch bezoek aan „Amikejo" (het vroegere neutrale Moresnet). Een unieke gelegenheid om meer te vernemen over een stukje Esperanto-geschiedenis in eigen land. Rondleiding ter plaatse met voordracht door dhr. M. Schrymecker. Een documentaire film wordt getoond tijdens de busreis. Inschrijven door storting van 500 BEF (kinderen onder de 12 jaar 300 BEF) op rekeningnummer 068-0679940-94 op naam van Esperantogroep Aalst. Info bij Mari-Roza De Wolf.
vrijdag 26 juni: jaarlijkse culinaire bijeenkomst.

ANTWERPEN

La Verda Stelo

Alle programma's hebben plaats in het Esperantohuis, Frankrijklei 140, 2000 Antwerpen, in het clublokaal op de eerste verdieping. De clubavond begint om 20.00 uur. Het clublokaal is toegankelijk vanaf 18.30 uur.

vrijdag 8 mei: INTERNATIONALE AVOND: Ertl István (Hongarije) spreekt over La Infana Raso.
vrijdag 15 mei: KOKKERELAVOND: Bereiden van versnaperingen, aperitieven, cocktails e.d.
vrijdag 22 mei: Chris Declerck leest voor en commentarieert teksten uit eigen werk.
vrijdag 29 mei: Walter Thomas presenteert met enkele vrienden een avond over zeilen: „De laatste vrijheid".
vrijdag 5 juni: Internationale avond: Neven Kovačic' spreekt over het congresland Oostenrijk.
vrijdag 12 juni: Turkse avond.
vrijdag 19 juni: Denise en Jules presenteren woordspelletjes.
vrijdag 26 juni: Alex Humet over ekologie.
vrijdag 3 juli: bezoek aan de „Sinksenfoor".
vrijdag 10 juli: Internationale avond.
vrijdag 17 juli: Vóór-congres.

FLEJA

Flandra Esperantista Junulara Asocio

FLEJA-semajnfino in het Provinciaal Jeugdvormingscentrum "Het Leen" te Eeklo tijdens het weekeinde van 26 - 28 juni, met fietstocht en lekkere barbecue de zaterdag. Wie alleen die zaterdag komt betaalt 200 frank voor de huur van de fiets, 200 frank voor de pic-nic en 500 frank voor de barbecue. Uiterste inschrijvingsdatum: 10 juni. Storten kan je op rekeningnummer van FLEJA, 000-0035520-18 met vermelding van respectievelijk fietstocht, pic-nic, barbecue. Inschrijven bij Willem Rasschaert, Zandberg 26, 9070 Heusden. Prijzen voor het gehele weekeinde (alles inclusief) variëren van 1150-1550 frank naargelang van leeftijd en inschrijvingsperiode. FLEJA-leden krijgen 100 frank vermindering.

GENT

La Progreso

Iedere 4de vrijdag van de maand gewone clubvergadering in de Bibliotheek van Ledeberg. In de loop van dit jaar kunnen wij wellicht gebruik maken van een nieuw lokaal. De bijeenkomst begint om 20.00 uur.
Conversatieavonden van 19.00-20.45 uur in de Volkshogeschool, Bargiekaai.
Inlichtingen zijn te verkrijgen bij Katja Lödör, Peter Benoitlaan 117, 9050 Gentbrugge, tlf. (091) 30 16 77 of op het antwoordapparaat van René Budts (091) 22 37 98.

zaterdag 6 juni: zoektocht door Gent (vanaf 14u). Met veel plezier laten wij u een paar uur rondspeuren in gekende en minder gekende Gentse buurten en musea. Om 18u zijn er broodjes verkrijgbaar. Om 19u veilt Patrick Haerick brocante boeken en rariteiten, oude tijdschriften, enkele platen en diverse zaken in verband met Esperanto, geprijsd vanaf 10 frank. De verkoop dient voor het organiseren van onderstaande studiedag. Wie iets te koop heeft aan te bieden gelieve onmiddellijk contact op te nemen met Patrick Haerick, Zilverberklaan 25, 9032 Gent, tlf. (091) 27 02 15.
Meer informatie over de zoektocht is te verkrijgen bij René Budts.
vrijdag 26 juni: Fernand Roose spreekt over de Esperanto-literatuur.

zaterdag 5 sept.: studiedag "Mitoj kaj faktoj pri Esperanto" in "Het Pand" met hoogstaande lezingen van Jacques Farjon de Lagatinerie, Pierre Janton en Claude Piron. Voor de prijs van 850 BEF, 47 NLG (vanaf juli 950 BEF, 52 NLG) ontvangt u een samenvatting van de lezingen, een warme maaltijd en drankjes tijdens de pauze. Belgen betalen bij Patrick Haerick, rekeningnummer 890-9540390-83, Nederlanders betalen bij Désirée Derksen, postbank 3935244, Van Dijkstraat 7, 5715 AT Lierop. Uitgebreide info bij Patrick.

HASSELT

Esperanto Hasselt

We vergaderen normaal gesproken op maandagavond vanaf 20.00 uur in het Cultureel Centrum, Kunstlaan 5. Inlichtingen over het programma kunnen worden verkregen bij Marcel Aerts, Lazarijstraat 122, 3500 Hasselt, tlf. (011) 25 34 57.

Samenkomsten op 11 en 25 mei, 15 en 29 juni.

HOUTHALEN

Houthalense Esperantogroep

Iedere 2de maandag van de maand, gewone clubvergadering in het Cultureel Centrum: "De Drij Berlengs", boven de gemeentelijke bibliotheek, Vredelaan 36, Houthalen-centrum. Programma's beginnen om 20.00 uur, gevolgd door cursus voor beginners.
Inlichtingen bij Alfons Lijnen, Grote Baan 156, 3530 Houthalen, tlf. (011) 52 20 74.

maandag 11 mei: Het Esperanto-wereldcongres in Wenen met videoband (Jos Vandebergh).
maandag 3 juni: De Esperanto-beweging, diensten en congressen door Jos Vandebergh.

Juli en augustus: zie bij LIMBURG.

KALMTHOUT

La Erikejo

Elke derde donderdag van de maand komen wij vanaf 20.00 uur samen in restaurant Cambuus, Heidestatieplein 10, 2920 Kalmthout, tlf. (03) 666 42 58.

donderdag 21 mei: gevarieerde avond: anecdotes verteld door onze leden.
donderdag 18 juni: Esperanto-muziekavond verzorgd door Stella De Weerd.
donderdag 16 juli: wandeling in het Rivierenhof of park van Brasschaat.

KORTRIJK

Koninklijke Esperantogroep La Konkordo

De stadsbibliotheek van Kortrijk beschikt over een uitgebreid Esperantofonds. Er is steeds gelegenheid dit fonds te bezoeken na afspraak met dhr. Jan Hanssens, Meiweg 23, 8500 Kortrijk (correspondentieadres), tlf. (056) 21 31 06. Bij deze en ook bij Jean-Pierre Allewaert, Tarwelaan 10, 8500 Kortrijk, tlf: (056) 20 07 96 kan tevens informatie over het programma van de club worden gevraagd.
Clubavonden vinden plaats elke 4de vrijdag van de maand (22 mei en 26 juni) om 19.00 uur in het CC „Oude Dekenij", St-Maartenkerkhof 8, alsook de cursussen voor 55-plussers (van 14-16 uur) op 8, 15 en 22 mei en 5, 12, 19 en 26 juni.

LIMBURG

Esperanto Limburg

Bijeenkomsten in ons clublokaal, Ambachtstraat 39, 3530 Houthalen beginnen om 20u gevolgd door gezellig samenzijn. Inlichtingen bij Jos Vandebergh op hierboven vermeld adres, tlf. (011)52 19 43 of bij Albert Claesen, Zonnebloemstraat 13, 3590 Diepenbeek, tlf. (011) 32 36 03.

maandag 25 mei: De Esperantobeweging: Onze bibliotheek door

Josy Hermans.
maandag 29 juni: Ecologie op wereldvlak door Alex Humet, nadien presenteert hij Baskenland.
maandag 13 juli: De Esperantobeweging: *Pasporta Servo*: goedkoop reizen met Esperanto.

ROTTERDAM

FLE-afdeling 2

Wij komen samen in Hulkestein 68 om 14.00 uur. Info bij mevr. J.W. Quispel, Maarland 4, 3075 JV Rotterdam, tlf: (010)419 82 01.

woensdag 20 mei: Esperanto-grammatica (A.Demmendaal).
woensdag 10 juni: Postklaar maken van Sennaciulo.
woensdag 24 juni: Esperanto-woordspelletjes.
woensdag 8 juli: idem 10 juni.

Esperanto-societo Merkurio

Samenkomsten op de 1ste en 3de woensdag van de maand, uitgezonderd juli-augustus, in Centra Oficejo de UEA, Nieuwe Binnenweg 176, Rotterdam. Aanvang 19.45 u. Gasten zijn steeds welkom. Inlichtingen bij Piet Schuil, tlf. (010) 416 14 49.

FLE-Faulhaber-weekeinde van 15 tot 17 mei.

woensdag 20 mei: Jan Bemelmans stelt Moskou voor.
woensdag 3 juni: proclamatie van zelfgekozen teksten.
woensdag 17 juni: een buitenlandse gast komt op bezoek.
woensdag 1 juli: openlucht-samenkomst (niet in ons lokaal).

Klubo 10

Bij Rapley, Rochussenstr. 135-D, 3015 EJ Rotterdam, de 10de dag van iedere maand om 20.00 u. (inl. tlf. (010) 436 46 18).
Konversacia rondo kies sola regularo tekstas: „nek kasisto, nek kotizo; nek prezidanto, nek protokolo."

SEL

Skolta Esperanto-Ligo

Momenteel zijn er een aantal mensen aangesloten bij FOS (Federatie van Onafhankelijke Scouts) die SEL willen vertegenwoordigen (in Oost-Vlaanderen, Brabant en Limburg). Wij zoeken nog steeds medewerkers voor andere provincies. Omdat SEL echter bedoeld is voor alle scouts, zoeken wij ook mensen van de andere vier scoutsfederaties in ons land. De bedoeling is dat die vertegenwoordigers in samenwerking met locale clubs cursussen voor hun groepen zouden organiseren.
Geïnteresseerden kunnen A. Bouman contacteren voor meer informatie en afspraken: Driesdreef 8, 9030 Gent; tlf.: (092) 27 48 41.

SKOLTO 92
Na het succes van SKOLTO 91 heeft ook in 1992 een internationale Esperanto-Scouts-bijeenkomst plaats, ditmaal van 1 tot 10 augustus

in Kremnica, Tsjecho-Slovakije. Scouts vanaf 14 jaar kunnen eraan deelnemen. Ter voorbereiding richten wij graag een Esperantocursus in. Op 28 juni kunnen alle deelnemers samenkomen tijdens de ledendag van de scouts te Laarne (jeugdtehuis De Valk, 10.00 tot 17.00 u.). Info en inschrijvingen bij Arie Bouman (adres zie boven).

LA MONDO NIA VILAĜO

Internationale bijeenkomsten

Van 30 mei tot 9 juni 1992: 1-a Eŭropa Kunveno de Esperanto te Verona. Inlichtingen en inschrijvingen: Salvatore Argentino, Vicolo Ghiacciaja 3, I-37100 Verona, Italië; tlf. +39 45 500 481.

Van 5 tot 8 juni 1992: Germana Esperanto-Kongreso te Schwerin. Inlichtingen en inschrijvingen: Ursula Felhölter, Lathener Str. 4, D-W-4500 Osnabrück, Duitsland.

Van 17 tot 21 juni 1992: Germana Katolika Tago, te Karlsruhe. Inlichtingen en inschrijvingen: 91. Katholikentag, Lammstrasse 16, D-W-7500 Karlsruhe; tlf. + (49) (721) 16 000.

Van 27 juni tot 2 juli 1992: 11a Internacia Literatura Forumo te Vraco in Bulgarije. Inlichtingen bij Mevr. G. Tilleux, Hauts de Meuse 4, B-5101 Erpent (Namen), België. Inschrijvingen: Kooperativo de Literatura Foiro, cp 303, CH-1008 Prilly, Zwitserland.

Van 4 tot 6 september: NEA-congres te Elspeet. Met o.a. een lezing van Osmo Buller over Karlo Piĉ en veel zang, dans en muziek. Inlichtingen en inschrijvingen: Nederlanda Esperanto-Renkontiĝo, Postbus 2314, NL -2301 CH Leiden, Nederland of tlf.: (071) 13 05 21 ('s avonds).

La libro de „Horizontaal"

En ĉiu numero de „Horizontaal" ni prezentas al vi unu libron kiun vi povas akiri ĉe FEL duonpreze dum du monatoj, menciante tiun ĉi anoncon. La libro kiun ni elektis por vi en majo-junio 1992 estas:

Kazinski venas tro malfrue

de Deck Dorval

Ĉu eblas plani kaj plenumi perfektan murdon. Kazinski, sukcesoplena sed ruiniĝonta komercisto, opinias ke jes. Ĉu li pravas kaj sin saviĝos?

Havebla ĝis fino de junio 1992 kontraŭ 250 frankoj (ĉ. 13 guldenoj).